

หน่วยที่ 1

การบัญชีเกี่ยวกับ กิจการร่วมค้า

1

ความรู้เกี่ยวกับกิจการร่วมค้า

การร่วมค้า

หมายถึง การประกอบกิจกรรมเชิงเศรษฐกิจของบุคคลหรือกิจการตั้งแต่สองรายขึ้นไปโดยให้มีการควบคุมร่วมกันตามที่ตกลงไว้ในสัญญา

ผู้ร่วมค้า

หมายถึง บุคคลหรือกิจการที่เข้าร่วมในการร่วมค้าและมีอำนาจควบคุมร่วมในการร่วมค้านั้น

ผู้ลงทุนในการร่วมค้า

หมายถึง บุคคลหรือกิจการที่
เข้าร่วมในการร่วมค้าและไม่มี
อำนาจควบคุมร่วมในการร่วม
ค้านั้น

การควบคุม หมายถึง อำนาจในการกำหนดนโยบายทางการเงินและการ
ดำเนินงานของกิจกรรมเชิงเศรษฐกิจเพื่อให้ได้รับประโยชน์จากกิจกรรมนั้น

วิธีส่วนได้เสีย หมายถึง วิธีการบัญชี
สำหรับผู้ร่วมค้าในกิจการที่ควบคุม
ร่วมกันโดยบันทึกส่วนได้เสียในการ
ร่วมค้าเริ่มแรกด้วยราคาทุน

การควบคุมร่วม หมายถึง การมีส่วนร่วม
ในการควบคุมกิจกรรมเชิงเศรษฐกิจตามที่
ตกลงไว้ในสัญญา

รูปแบบของการร่วมค้า

มาตรฐานการบัญชีฉบับนี้กำหนดการร่วมค้าเป็นประเภทใหญ่ๆ ไว้ 3 ประเภท คือ การดำเนินงานที่ควบคุมร่วมกัน สินทรัพย์ที่ควบคุมร่วมกันและกิจการที่ควบคุมร่วมกัน การร่วมค้าทั้ง 3 ประเภทเป็นไปตามคำนิยามของการร่วมค้าซึ่งตามปกติมีลักษณะทุกข้อดังนี้

1. ผู้ร่วมค้าสองรายหรือมากกว่าขึ้นไปมีความผูกพันโดยข้อตกลงร่วมค้าตามสัญญา

2. ข้อตกลงตามสัญญากำหนดให้มีอำนาจในการควบคุมร่วมกัน

รายการค้าระหว่างผู้ร่วมค้ากับการร่วมค้า

ผู้ร่วมต้องรับรู้ส่วนของกำไรหรือขาดทุนที่เกิดจากการโอนหรือขายสินทรัพย์ให้แก่การร่วมค้าตามเนื้อหาของรายการค้าที่เกิดขึ้น หากผู้ร่วมค้าโอนสินทรัพย์พร้อมกับความเสี่ยงและผลตอบแทนที่มีนัยสำคัญของความเป็นเจ้าของให้แก่การร่วมค้าและหากการร่วมค้ายังคงครอบครองสินทรัพย์นั้นอยู่ ผู้ร่วมค้าต้องรับรู้กำไรหรือขาดทุนในงบการเงินของผู้ร่วมค้าเฉพาะส่วนที่เป็นส่วนได้เสียของผู้ร่วมค้าอื่น

★ การเปิดเผยข้อมูล

- ผู้ร่วมคำต้องเปิดเผยจำนวนรวมของรายการหนี้สินที่อาจเกิดขึ้นต่อไปนี้แยกต่างหากจากรายการหนี้สินที่อาจเกิดขึ้นอื่น ยกเว้นกรณีที่ผลขาดทุนจากรายการดังกล่าวไม่น่าที่จะเกิดขึ้น
- ผู้ร่วมคำต้องเปิดเผยจำนวนรวมของภาระผูกพันของตนที่เกิดจากการมีส่วนได้เสียในการร่วมค้าทุกข้อดังต่อไปนี้แยกต่างหากจากภาระผูกพันอื่น
- ผู้ร่วมคำต้องเปิดเผยรายการและคำอธิบายเกี่ยวกับส่วนได้เสียในการร่วมค้าที่มีนัยสำคัญและสัดส่วนของส่วนได้เสียในส่วนของเจ้าของที่มีในกิจการที่ควบคุมร่วมกัน
- ผู้ร่วมคำต้องเปิดเผยวิธีการที่ใช้ในการรับรู้ส่วนได้เสียในกิจการที่ควบคุมร่วมกัน

2

ประเภทของธุรกิจที่ดำเนินธุรกิจร่วมค้า

1

ธุรกิจขายสินค้า

ธุรกิจแบบนี้จะมีผู้ร่วมค้าตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป โดยฝ่ายหนึ่งจะทำหน้าที่จัดหาสินค้าเพื่อขาย และผู้ร่วมค้าอีกฝ่ายหนึ่งจะทำหน้าที่เป็นผู้จัดการขาย ซึ่งขึ้นอยู่กับผู้ร่วมค้าจะตกลงกันรวมทั้งมีการตกลงเกี่ยวกับการคิดค่านายหน้าให้กับผู้ซื้อสินค้ามาขายและผู้ขายสินค้า เมื่อการร่วมค้าสิ้นสุดลงก็จะแบ่งผลกำไรตามอัตราที่ตกลงกัน

2 ธุรกิจการจัดสรรที่ดิน

ธุรกิจแบบนี้จะมีผู้ร่วมค้าคนหนึ่งมีกรรมสิทธิ์ในที่ดิน และนำที่ดินดังกล่าวมาร่วมลงทุนในกิจการร่วมค้า ส่วนผู้ร่วมค้าคนอื่นจะนำเงินสด สินทรัพย์หรือแรงงาน มาลงทุนเพื่อปรับปรุงให้ที่ดินมีสภาพดีขึ้น เพื่อที่จะได้นำที่ดินไปขาย เมื่อขายได้แล้วก็จะนำกำไรมาแบ่งปัน กันตามข้อตกลงที่ให้ไว้

3

ธุรกิจการสร้างและ จัดจำหน่ายภาพยนตร์

ธุรกิจแบบนี้จะมีผู้ร่วมค้าหลายคน ประกอบไปด้วยผู้ที่ดำเนินการเกี่ยวกับการติดต่อนักประพันธ์ การทำบทภาพยนตร์ การจัดหานักแสดง ผู้กำกับ การแสดง ผู้อำนวยการสร้าง รวมถึงผู้ให้เงินทุน และผู้จัดจำหน่ายภาพยนตร์ หลังจากการฉายภาพยนตร์เสร็จสิ้นแล้ว ผู้ร่วมค้าก็จะนำกำไรมาแบ่งปันกันตามข้อตกลงที่ให้ไว้แก่กัน

3

สาเหตุที่มีการทำธุรกิจแบบร่วมค้า

01

การลดความเสี่ยงภัย

02

เพื่อรวบรวมเงินทุน

03

การประหยัดค่าใช้จ่าย

04

ประโยชน์ทางกฎหมาย

05

การรวบรวมความรู้ความสามารถจากบุคคลต่างๆ

4

การบันทึกบัญชีของกิจการร่วมค้า

วิธีที่ 1 ไม่เปิดสมุดบัญชีชุดร่วมค้าอีกชุดหนึ่ง

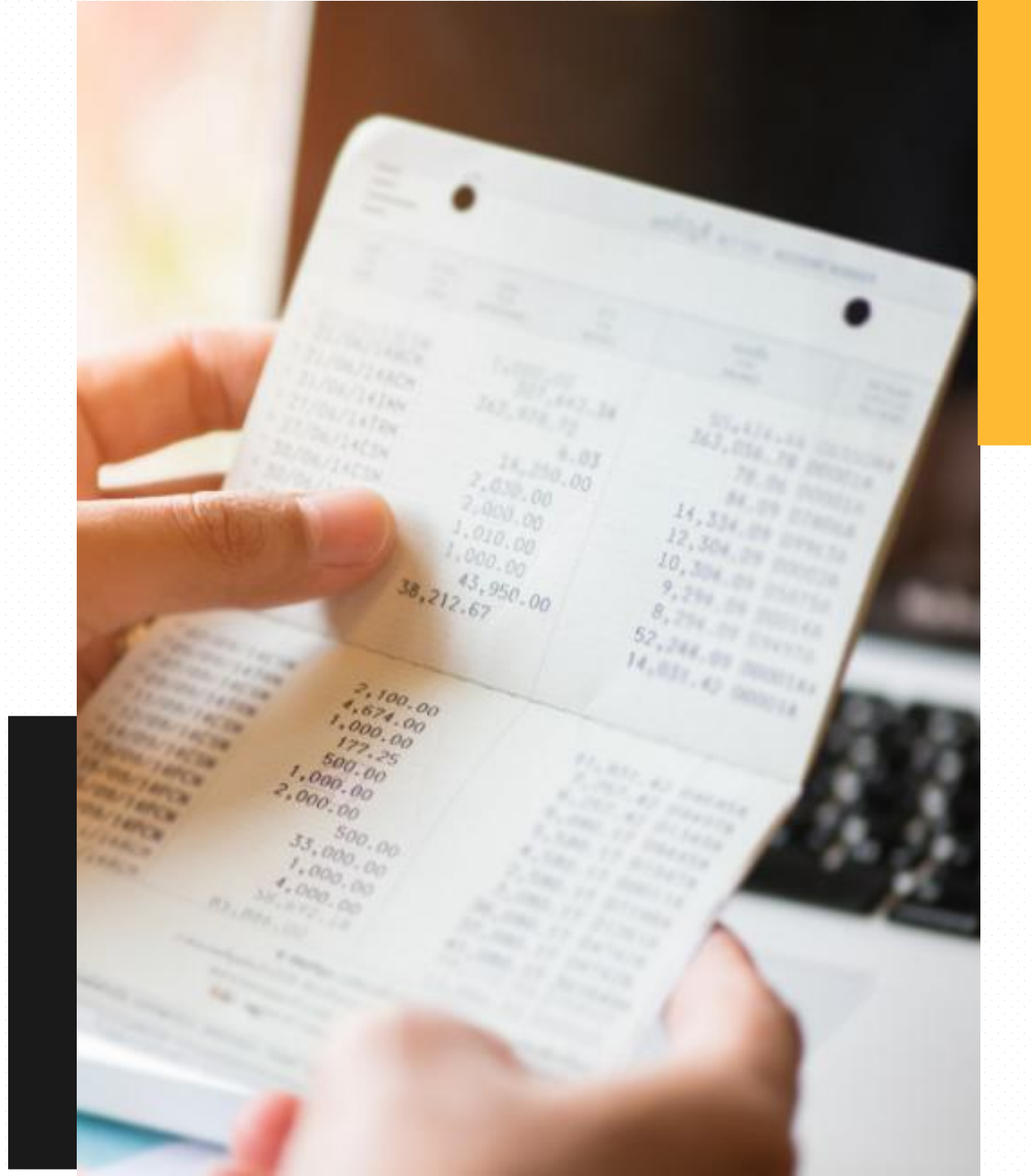
วิธีนี้ผู้ร่วมค้าแต่ละคนจะจดบันทึกรายการร่วมค้าทั้งสิ้นในสมุดบัญชีของตนเองโดยไม่เปิดสมุดบัญชีชุดร่วมค้าต่างหากอีกชุดหนึ่ง เพราะรายการค้ามีจำนวนน้อยและระยะเวลาการดำเนินงานเป็นระยะเวลาสั้นๆ

วิธีที่ 2 เปิดสมุดบัญชีชุดรวมค้ำอีกชุดหนึ่ง

วิธีนี้จะมีการมอบหมายให้ผู้ร่วมค้ำคนใดคนหนึ่งรับผิดชอบในการทำสมุดบัญชีชุดรวมค้ำขึ้นอีกชุดหนึ่งเพื่อบันทึกรายการค้ำที่เกิดขึ้นจากการร่วมค้ำสำหรับผู้ร่วมค้ำแต่ละคนจะจดบันทึกรายการร่วมค้ำเฉพาะที่เกี่ยวกับตนเองเท่านั้น วิธีนี้เหมาะสำหรับกิจการร่วมค้ำที่มีรายการค้ำจำนวนมาก และระยะเวลาการดำเนินงานค่อนข้างยาวกว่าวิธีแรก

5

การแสดงสิทธิส่วนได้เสียและกำไรขาดทุน จากกิจการร่วมค้าในงบการเงินของผู้ร่วมค้า

สิทธิส่วนได้เสียในกิจการร่วมค้า จะ
ปรากฏในงบแสดงฐานะการเงินทางด้าน
สินทรัพย์แต่อาจจะมีลักษณะเป็นไปได้
ทั้งสินทรัพย์หมุนเวียน หรือสินทรัพย์อื่น
ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับระยะเวลาที่คาดว่าจะได้รับ
คืนเงินจากกิจการร่วมค้า

ชื่อกิจการ.....

งบกำไรขาดทุน

สำหรับระยะเวลา.....

รายได้
รายได้อื่น
ค่าใช้จ่าย

.....

กำไร (ขาดทุน) จากการดำเนินงาน

XX

รายได้

กำไร (ขาดทุน) จากกิจการร่วมค้า

XX

ชื่อกิจการ.....

งบแสดงฐานะการเงิน

ณ วันที่.....

สินทรัพย์

สินทรัพย์หมุนเวียน

.....

.....

เงินลงทุนในกิจการร่วมค้า

XX